

PŘÍPAD JANTAROVÉ

LUDVÍK SOUČEK **KOMNATY**

Ludvík Souček
Případ Jantarové komnaty

Copyright © Ludvík Souček – dědicové c/o DILIA
Cover design © Nikola Klímová

ISBN 978-80-7486-183-3 (ePub)

ISBN 978-80-7486-184-0 (mobi)

ISBN 978-80-7486-185-7 (PDF)

OBSAH

Úvodem.....	6
I. díl HLEDÁNÍ ZTRACENÉHO ČASU	9
Starý pán přichází	10
Belzebub opět na scéně.....	16
Obsidiánová destička	22
Příliš mnoho otazníků	27
Malý muž s přeraženým nosem	34
Noc po náletu.....	41
Start v Tiergartenu	46
Kruh na mapě.....	58
Jezero černé vody	66
S panem profesorem Howardem na místě, kde sedával Mistr Viktor Dyk	73
Akce PVG	80
II. díl BOBŘÍ HRÁZ	98
Akta působnosti d'ábla	99
Znepokojivé obzory	109
Mamut na kulečníku	117
Jan Mayen	130
Tutaksimatyangelagut znamená nerozumíme.....	137
Nůž v pavoučí síti	145
Kus železa jako pramice	155
Pokličky nad ostrovem Maur.....	168
My Eskymáci jsme pašáci	176
Konec velkého krále	187
Piblokta	193
III. díl OLOVĚNÉ MASKY	208
Indian Road.....	209
Docela malá muška.....	218
Nerozhodně.....	229
A vlastně ještě ne konec.....	255

VENIENT ANNIS
SAECULA SERIS QUIBUS OCEANUS VINCULA RERUM LAXET
ET INGENS PATEAT TELLUS TETHYSQUE NOVOS DETEGEAT
ORBES NEQUE SIT TERRIS ULTIMA THULE

Seneca: Medea

*Tehdy až svět zestárne
nastane chvíle
kdy oceán rozváže pouta
všech věcí
Velká země se potom otevře
a Thezis odhalí nové světadíly
Thule už nebude na okraji světa*

Úvodem celkem zbytečné filozofování, které můžete klidně přeskočit

Je zajímavé, ale zároveň ohromně těžko pochopitelné, co všechno dovedou lidé závidět. Mluvím z vlastní zkušenosti. Mnoho mých přátel se například přiznalo, že mi závidí jakási dobrodružství. Považuji za projev trochu zvráceného vkusu nazývat dobrodružstvím pořádnou otravu svítiplynem, kterou jsem si odnesl při psaní Případu čerta číslo čtyři, nebo většinou zbytečné cestování od Mongolská až do Anglie, třeba zrovna pro materiály ke knize Bratři černé planety.

Bohužel, ani takové důkazy nestačí. Závist spolubližních se týká i „zajímavých lidí“, s nimiž se – alespoň podle horečnatých představ mých přátel – od rána do večera stýkám. Zřejmě neznají našeho šéfredaktora. Na něm je zajímavá hlavně jeho tvrdošíjnost, s jakou odmítá jakoukoli mou omluvu pozdního příchodu do redakce, ačkoli by měl za těch pětapadesát let svého života ledacos vědět o pražských tramvajích. Franta Vobr, s nímž se pak dělím o kancelář a soustavně se hádám, na kom je řada uklidit rozházené časopisy, je sice rošťák a rejpal, ale za tak moc zajímavého bych ho přece jen nepovažoval.

Pravda, chodí za mnou, jako ostatně za každým novinářem, leckdo. Zrovna před malou chvílí jsem zdvořile vypoklonkoval muže se zápasnickou postavou; přinesl model a nákres něčeho, čemu říkal „perpetuum nobile“. Opravdu „nobile“ místo „mobile“! Pozůstávalo to z růžence špuntů na dvou kladkách a mírně upravené plechovky od konzervy, a že prý máme zajistit výrobu prototypu v pořádné továrně. Až se tak stane, budou špunty opravdu pořád a pořád na jedné straně stoupat, na druhé klesat, a tohle perpetuum „nobile“ prý vyřeší všechny tíživé problémy našeho průmyslu. A jestli to nezařídíme na vlastní útraty, polepí nám to, že budeme valit oči... ! S touto temnou výhrůžkou konečně zmizel. Naštěstí. Vzhledem k jeho tělesné zdatnosti jsem ani nepomyslel na možnost shodit ho ze schodů.

V redakci i doma se mně díky nešťastnému nápadu uveřejnit pár

zápisů o dobrodružství Bratrstva černé planety i tak kupí hromada dopisů, většinou se dvěma shodnými znaky: pisatelé jednak slibují seznámit mě (za příslušnou úhradu) s vlastními zážitky, jako stvořenými pro „mistrovské pero spisovatelovo“ (to je moc oblíbený obrat), jednak se dožadují okamžité odpovědi a případně sdělení důvodů, proč se ihned nevrhnu do svého Rolls-Royce – bláhoví pošetilci! – a nefrčím za nimi na druhý konec našeho protáhlého státu.

Jedním z mála opravdu zajímavých lidí, s nimiž jsem se v posledních letech seznámil, je Martin Anděl. Čtenáři Případu ztraceného suchoplavce ho dobře znají. Jeho tělesná existence je omezena stěnami dvou pokojů ve vilce paní Kalousové u náměstí jistého okresního města. Žije na své pojízdné židli, mezi desítkami akvárií s rybičkami a v blízkosti záviděníhodné knihovny. Nejdál se za poslední léta vydal na terasu vilky. Je tam moc hezky, zvláště když paní Kalousové rozkvetou meruňky nebo – a to je ještě pěknější – rané třešně. Zahrada hned dostane japonskou atmosféru a Martinův oblíbený čaj, Bílé volavčí peří, ji dokresluje.

Život Martina Anděla však rozhodně nekončí u čtyř stěn a skleněných domácích „světů ticha“ jeho rybiček. Zajímá se o všechno možné, koresponduje kde s kým po celém světě, ví toho až neslušně moc o celé řadě nejružnějších oborů, a tyto tři vlastnosti, zájem, styky a vědomosti, spojuje v nadmíru poutavého koníčka: řešení podivných nebo dávno odložených záhad. Nepracuje ani s lupou, ani s drobnohledem (alespoň ne příliš často); jeho kriminalistickou laboratoří jsou zažloutlé stránky starých časopisů, knih a protokolů, ale hlavně výjimečná představivost, kterou sám zuřivě popírá. Domnívá se totiž bláhově, že pracuje jen s čistým úsudkem. Nikdy jsem mu tuto víru nebral a nevyvracel, ačkoliv vím své.

Díky náhodnému seznámení ve vilce paní Kalousové, kam prchám před „zajímavými“ lidmi, když chci občas něco opravdu udělat, jsem Martinovi asistoval při řešení několika případů jako jeden z jeho pomocníků, na které je vinou své nehybnosti odkázán.

Tím jsem, doufám, řekl dost o sobě, o Martinu Andělovi i o naší dřívější spolupráci. Byla sice, aspoň pro mne, velmi zajímavá, ale až

na zmíněnou otravu svítiplynem, zaviněnou vlastní neopatrností, pramálo dobrodružná. Když jsem uzavíral Případ čerta číslo čtyři, netušil jsem, že se i mezi elegantními rybičkami a v nejbližším sousedství stříbrného drdůlku paní Kalousové může zrodit skutečné dobrodružství se všemi patřičnými náležitostmi. Trochu se to ostýchám napsat, protože jsem k němu přišel jak slepý k houslím. A kdybych byl věděl předem, že... Ale raději toho nechme.

V poslední korektuře Případu čerta číslo čtyři jsem přes prudký odpor tiskárny prosadil pár řádek o Případu Jantarové komnaty. Tenkrát už bylo vlastně všechno minulostí, jenže trvalo ještě několik měsíců, než jsem mohl řadu materiálů zveřejnit. Samozřejmě, za tu dobu mě předešlo mnoho novin a časopisů. Utěšuji se však tím, že teprve knížkou, kterou právě otevíráte, je celý ten zádrhel vzájemně se proplétajících událostí, souvislostí a lidských osudů zachycen v plné šíři a popsán svědkem, který téměř všechno poznal z pivní ruky a zažil na vlastní kůži. Proto tato kniha vůbec vznikla.

I. díl

HLEDÁNÍ ZTRACENÉHO ČASU

Síla, kterou působí jedna hmota na druhou, je téže velikosti, avšak opačného smyslu než síla, kterou působí druhá hmota na hmotu první. Budou-li síly působit na jednu hmotu, budou se vzájemně rušit.

Isaac Newton

Snesl jsem tu dohromady tyto Neronovy činy, které dílem nevzbuzují nutnost výtky, dílem si zasluhují i nemalou pochvalu, abych je odloučil od jeho hanebností a zločinů. O těch promluví nyní.

Gaius Suetonius Tranquillus: Životopisy dvanácti císařů

Starý pán přichází

„Vidíte, vážený a skoro už dávný příteli, myslím na vás a na vaše zdraví ve dne v noci,“ řekl s úsměvem Martin Anděl, když před ním po pracných, ale velmi půvabných úkonech s bronzovým samovarem konečně stál šálek Bílého volavčího peří. A přede mnou to, co posměšně a pohrdavě nazýval culifindou. „Poslechněte si něco pro poučení: Zpráva stran kafe z cikorie. To je, prosím, nadpis. A teď vlastní text:

Pan Tomáš Winter a pan Jan Blahout, oba měšťané v Praze, kteří dle nejvyššího povolení kafe z cikorie dělají, vůbec známo činí: Poněvadž nynější fabrikant též takové kafe v Kos–

monosích každotýdně v novinách ve známost uvádí, že on samotně spravedlivé kafe z cikorie má a svrchu podotknutí fabrikanti ne, proto se oni tuto prohlašují, že strany toho co nejpřísněji na slovo vzatí byli a po tu chvíli ještě ve všech případech slavné společnosti lékařské k vyšetření toho se podrobují i také hotovi jsou slavné obci mnohá vysvědčení od vznešených osob, kterýmž jich kafe z cikorie ke zdraví posloužilo, poukázati.

Slyšíte? vznešených osob! Zapište si to za uši! Dál je to ještě hezcí: Mezitím jakožto opravdoví vlastenci a spoluměšťané co nejuctivěji děkují všem těm, již se podobnými zprávami mámiti nedali, anobrž jim svým odkupováním napomáhati hledí, a žádají, by i napotom jich neopouštěli, poněvadž tato jejich jest jediná pomoc... A tak dále a tak dále. Takže, vážený, kdybyste se chtěl konečně od svého zhoubného nápoje odvrátit a posloužit si jakožto vlastenec ke zdraví cikorií, máte tu adresu. Cituji doslova: Toto spravedlivé kafe z cikorie jest k dostání na Starém Městě na rynku proti městské váze v boudě č. 6, pak v domě č. 935 v ulici U kotců a na Novém Městě v ulici Černé ú tak nazvaném Prelátském domě, kdež se toto kafe dělá.

Martin zvedl výstražně ukazováček.

„Ale pozor, redaktore! Poznamenáno jest červeným štemplem, a kdož vezme na certnýř, nepřijde mu nic draže než na 40 zlatých...

Nechcete podat štěstí ruku a opatřit si centnýř cikorky do foroty?“

„Co zas máte, Martine?“ zeptal jsem se poněkud nechápavě.
„Kde jste to štrachal?“

„Štrachal, štrachal...“ převaloval Anděl to slovo na jazyku se zřejmou nelibostí. „Probíral jsem úctyhodné Krameriusovy Císařsko-královské vlastenecké noviny, tisíc sedm set devadesát jedna, a v čísle z devatenáctého února jsem objevil, čili podle vás vyštrachal, tenhle roztomilý inzerát. Ostatně už za měsíc se poučil další kafírník Jan Blažej Selmbacher, kupec a handlíř. V témže listě nabízí levantské aneb turecké kafe, kteréž k zdraví a uskrovnění peněz slouží, zvláště pak těm, kdož suchopárné přirozenosti jsou... Neračte být náhodou suchopárné přirozenosti?“

„Tak dost!“ zaprotestoval jsem rázně. „Mám už i tak těžký život a nevím, proč byste mi ho musel ztrpčovat ještě vy, Martine. Přece jste mě nepozval proto, abych se dozvěděl o nějakých fabrikantech z doby před dvěma stovkami let?“

Martin žalostně vzdychl. Protáhl se, až křeslo kousek odjelo od psacího stolu plného papírů, novin a knih.

„Zas ta netrpělivost, redaktore! Nepochopil jste, že vám tu docela zdarma pořádám pro ukřácení chvíle jakousi estrádu, kratochvilný program s vedlejšími záměry získat vás pro studium dějin vašeho milého novinářství, zároveň s kousíčkem zdravotnické osvěty? A vy takhle! Styďte se!“

Znal jsem Martina Anděla dost dlouho a dost dobře, abych byl rázem doma. Vesele blýskl černýma očima. „Výborně! Tedl se ozval čtenář detektivek... Za bouřlivého podzimního večera, když se nad Baker Street honí cáry mlh a ojedinělí chodci se marně snaží zastavit drožky, zaklepe na dveře detektiva, krátícího si dlouhou chvíli se svým přítelem kronikářem, vysloužilý plukovník indických kopiníků, zrzavý vetešník nebo rozčilený inženýr s rukou ledabyle ovázanou...“

„A máme tu Sherlocka Holmese, jako když vystřihne. To všechno znám, Martine! Jenže už jste dost dlouho kličkoval se svými kávovými inzeráty, a já samozřejmě ve své dětinské prostotě nalétl a trpělivě naslouchal. Ted' mě už ale neobalamutíte. Koho čekáte? Paní Kalousovou? Nebo Honzíka Cabálka s další zásobou vodní havěti pro vaše mokré drahousky?“ ukázal jsem hlavou k akváriu.

„Ne, ne, samá voda! Kromě toho nečekám návštěvu já, ale

čekáte ji vy. Co se tak nedůvěřivě mračíte? Mluvím vážně. Osoba, která za chvíli přijde, vlastně by tu už měla být,“ mrkl Anděl na stříbrné kapesní cibule, „projevila přání setkat se především s vámi. Jste prý dobrodružná povaha.“

Neměl jsem čas protestovat. Po schodech z přízemí zacupitaly dobře známé krůčky paní Kalousové. Za okamžik nám udýchaně sdělovala, že ten pán s fousy už čeká.

Nemyslím, že ty fousy byly na návštěvníkovi zrovna tím nejnapadnějším, i když prozrazovaly značnou péči a trochu samolibosti. Daleko příznačnější se mi zdála jeho obstarožnost. Černé proužkované šaty starého pána byly bez poskvrny právě tak jako bílé košile a široká vázanka. Vyvolávalo to vzpomínky na minulé století, v nejlepší případě na počátek našeho zmateného dvacátého věku. Ale především to naléhavě vnucovalo myšlenku, že se návštěvník v nejbližším okamžiku, nevím vlastně proč, rozpadne na prach.

Posadil se po krátkém zdvořilém otálení do lenošky, kterou jsem mu uvolnil, a několikrát si nervózně nasadil a zase sňal cvikr se silnými skly. Plavaly za nimi světle modré oči jako dvě neklidné ryby. Teprve po chvíli jsem si všiml, že mu na knoflíku u vesty visí zvláštní věčička, podobná tomu, čím se zachycují na vánoční stromečky kalíšky pro svíčky. Najednou jsem pochopil, to je přece svorka na klobouk! Neviděl jsem tenhle kdysi oblíbený doplněk pánského úboru aspoň třicet let. A možná ještě déle.

Martin Anděl se na mě podíval tak vítězoslavně, jako by návštěvníka pro moje potěšení osobně vyrobil.

„Když dovolíte, představím se,“ řekl konečně starý pán se svorkou a cvikrem. Jeho čeština byla naprosto správná, ale podivně tvrdá. „Soukromý učenec Hermann Salz. Doktor Hermann Salz, freiburská univerzita. To je ovšem dávno...“ Usmál se omluvně a kolem očních koutků se mu rozběhly pavučiny vrásek.

Soukromý učenec! Titul přinejmenším stejně starožitný jako cvikr a skřípec.

„Nevím, zda byl pan Anděl tak laskavý a informoval vás o účelu mé návštěvy?“

„Ne, pane doktore,“ zavrtěl hlavou Anděl. „Ostatně toho sám

zatím vím jen velmi málo, budu tedy vděčen, když...”

„Ano, ano, rozumím,“ starobylý host si pečlivě čistil cvikr. „Vynasnažím se být co nejstručnější, ačkoli... Nu, ostatně uvidíme,“ nadechl se a pokračoval. „Myslím, že bude vhodné, abych se nejprve co nejstručněji zmínil o sobě. Jinak by mohlo panu redaktorovi připadat divné moje povolání. Já totiž studuji a sbírám ztracená, neexistující umělecká díla,“ řekl s nádechem pýchy. „Je to opravdu podivné řemeslo, asi tak pro Chestertonův Klub podivných povolání. Avšak abyste rozuměli, pánové, byl jsem dlouhá léta pracovníkem obrazárny v jednom českém pohraničním městě. Nikdy jsem se příliš nezajímal o politické dění, a na pochody, prapory a pokřik svých německých rodáků, seskupených pod prastarým znamením svastiky, hákového kříže, jsem se díval spíše s údivem než s pohoršením. Pak ovšem došlo k trestuhodnému pálení knih a k násilnostem. Uvědomil jsem si že svastiky, zdobící rozvaliny tibetských chrámů právě tak jako skytské přezky, pravé to klenoty stepního umění, byly hrubě zneužity nepřítelem všeho umění, a tedy i nepřítelem mým. Vždyť jsem službě umění zasvětil celý život! Jakkoli mé znalosti veřejných věcí byly velmi skromné, přece jen jsem pochopil, že musím před těmito lidmi zachránit kulturní statky, které v nepochopitelném zmatení mysli nazývali zvrhlými a úpadkovými.“

Starý pán se odmlčel. Díval se do dlaní, jako by z nich chtěl něco vyčíst.

„Rozumím, pane doktore,“ využil přestávky Martin. „Máte na mysli především obrazy židovských malířů a vůbec všechno, co právě neodpovídalo těm představám o umění, jaké měl Adolf Hitler.“

„Byly to hodně podivné představy,“ usmál se trpce náš host. „Postupně jsem ohrožená díla odnášel na místa, která se mi zdála bezpečnými. Bohužel, ve většině případů jsem se zmýlil. Mýlil jsem se i ve výběru vlastních spolupracovníků. Brzy po obsazení našeho města hitlerovskými vojáky jsem byl obviněn ze sabotáže a zatčen.“

„A pak?“ zeptal jsem se.

„Šest let v zařízeních, která fašisté nazývali výchovnými. Konzentrationslager. Ale o tom nechci mluvit, pánové. Promiňte. Přežil jsem to víceméně shodou okolností a díky mimořádné pomoci stejně postižených přátel. Po osvobození, které přinesla teprve

porážka hákového kříže, jsem se směl, ač Němec, vrátit domů, do Československa. Na převzetí místa ředitele obrazárny, které mi bylo tehdy nabídnuto, nebylo však ani pomyšlení. Těch šest let... Vidíte, pánové, i těch pár slov mne velmi unavilo..."

Doktor Salz si kapesníkem otřel čelo a sípavě oddychoval.

„Promiňte, příteli,“ naklonil se Martin přes stůl. „Jsem trestuhodně nepozorný hostitel. Šálek čaje? Nebo trochu kávy?“

„Ne, ne, děkuji. Ani jedno, ani druhé bohužel nesnáším. Dovolte, abych pokračoval. Stal jsem se prostě vysloužilcem, penzistou. Abych alespoň trochu pomohl obrazárně, kde jsem strávil tolik let, rozhodl jsem se v mezích svých možností pátrat po ztracených obrazech a sochách. Se vši skromností připouštím, že jsem měl jisté úspěchy. Podařilo se mi navrátit na původní místa několik nenahraditelných uměleckých děl, rozptýlených po celé Evropě. Vyžadovalo to podrobné a zdlouhavé studium listinných podkladů, například materiálů takzvaného Odkazu předků, společnosti, pověřené Hitlerem loupit umělecké poklady ve východní Evropě. Zachovaly se i písemnosti jakéhosi akčního štábu, zřízeného pro stejný účel maršálem Goringem. Chápete jistě, že jsem se při této práci seznámil s celou řadou skutečností, které pomohly mým kolegům v mnoha jiných galériích. Doufám, že to nebude vypadat vychloubavě, když poznamenám, že objevení krakovského oltáře Mistra Wita Stwosze ve vlhkém sklepení norimberského kostela je také trochu mým dílem. Krakovskému muzeu Czartoryjských jsem pomohl znovu shromáždit větší část z více, než osmi set ukradených uměleckých předmětů. Ale dost o tom!

Zkrátka: časem jsem rozšířil své pátrání nejen co do rozsahu, ale i co do času. Tedy daleko do minulosti. Pokouším se rekonstruovat a popsat slavná díla antiky, zničená barbary, nenahraditelné obrazy a sochy, padlé za oběť požárům nebo inkvizičním hranicím za Savonarolova řádění ve Florencii, skvosty ztracené ve válkách, při povodních a zemětřeseních, i díky lidské pošetilosti. Kniha, kterou právě dokončuji, má být shrnutím dvaceti let této prapodivné práce..."

„Ale to je přece úžasné!“ nevydržel jsem mlčet. „Ten nápad sám, pane doktore, a vaše vytrvalost!“

„Úžasně?“ potřásl starý pán hlavou. „Ani bych neřekl. Dějiny umění jsou přece jakousi přehlídkou vývoje lidského ducha, pane redaktore, nemůžeme se bez nich obejít. A dějiny umění se zase nemohou obejít bez vědomostí o chybějících člancích a uzlových bodech. Shrnu jsem vlastně jen to, co moji předchůdci a učitelé tu a tam ve svých dílech naznačili. A potom: bohužel jsem byl osobně svědkem událostí, které měly přímo i nepřímo na ničení nenahraditelných uměleckých památek větší podíl než nejrozháranější doby minulosti, čím se vlastně dostávám k účelu své návštěvy.“

„Promiňte, pane doktore, ale nerozumím,“ přiznal jsem se. „Já sám se v umění vyznám pramálo, povolání redaktora vnitřní a zemědělské rubriky mi k tomu poskytuje moc málo příležitostí. A Martin Anděl...“

„Ne, opravdu jsem vás nepřišel obtěžovat žádostí o odbornou poradu, pánové. Za ta léta jsem si osvojil jistý pracovní postup, který se docela dobře osvědčuje. Tentokrát jsem však narazil na záhadu, vymykající se zájmovému okruhu dějepisce umění. Chtěl jsem se původně obrátit na úřady, ale po zralé úvaze jsem toto řešení zamítl. Zcela právem by mě považovali za pošetilého starce, kterým možná opravdu jsem. Mám však jisté doklady, z nichž vyplývá, že jsem na stopě jednomu z největších pokladů, ztracených za druhé světové války. A co více, mám důvody se domnívat, že je pro mě, starého a nemocného člověka na samém sklonku života, nedosažitelný. Okolnosti jsou tak podivné a spletité!“

Doktor Salz opět několik okamžiků odpočíval se skloněnou hlavou a pohledem upřeným do dlaní.

„Jaký je to poklad?“ naklonil se k němu nedočkavě Martin.

„Jaký?“ zopakoval starý pán pomalu a slavnostně. „Jantarová komnata, pánové. Ano, právě ta!“

Přiznám se, že jsem nebyl o nic chytřejší. Ale z prudkosti, s jakou Anděl odstrčil křeslo od stolu, divže nerozbil akvárium, jsem poznal: začíná něco výjimečně zajímavého!

Belzebub opět na scéně

Doktor Salz byl podle všeho velmi unaven. Martin přerušil jeho vyprávění a vnutil mu šálek čaje tak slabého, že by neporazil ani mouchu po čerstvém Infarktu. Potom začal sám rajtovat na oblíbeném Salzově koníčku.

Opět jednou jsem měl příležitost obdivovat Andělovu paměť. A jeho vědomosti. Soukromý učenec se skřipcem na vestě jenom nadšeně přikyvoval, když Martin kázal o deseti tisících zemětřesení, postihujících od počátku našeho letopočtu Itálii, Řecko a Malou Asii, o zničení olympských chrámů, lázní v Milétu, delfské svatyně a Didymy, kraje selingských chrámů.

Přiznám se, že jsem chvílemi skoro dřímал. Šero v pokoji, osvětlovaném po západu slunce jen odrazem zářivek z malého náměstí, na tom mělo svůj podíl. Z dálky jsem slyšel Martina a doktora Salze, jak si notují o výbuších Vesuvu a Etny, pohřbívajících navždy Pompeje, Herkulaneum a Katanii, o požárech, které pohltily část Říma i Alexandrie a v dóžecím paláci v Benátkách zničily Tizianovu Bitvu u Cadore. O císaři Theodosiovi II., který rozbil všechny pohanské chrámy a tisíce soch v nich, o synech Konstantina Velikého, rozlévajících bronzové podoby antických bohů na mince.

„Probud'te se, redaktore!“ vytrhl mě ze sladké dřímoty Martinův hlas. „Tohle už zase musíte slyšet!“

Zaslechl jsem konec věty, pronášený třaslavým hlasem starého pána. „... ani nemusím říkat. Jantarovou komnatu uloupili, jak známo, příslušníci Goringova Praporu zvláštního poslání. Prostě ji ukradli z Jekatěrinského paláce v Puškinu u Leningradu. Je to dílo jedinečné a světově proslulé, i když o jeho ryze umělecké ceně mám jisté pochybnosti. V každém případě však je složeno z jantarových desek o celkové ploše pětapadesáti čtverečních metrů, největších, jaké kdy byly nalezeny a shromážděny. Sbírání jantarových valounů trvalo celá staletí, než mohla být komnata roku tisíc sedm set padesát pět konečně sestavena. Víte přece, že dnes je jantar těžen na Baltu průmyslově a kousky veliké jak vlašský ořech jsou neobyčejnou vzácností... Představte si tedy, jakou cenu musela mít celá komnata z

jantaru! Hlavním organizátorem loupeže byl generál wehrmachtu von Schwerin, velitel motorizované divize Windhund, čili Chrt. Tento bojový svazek s výhružným názvem a s číslem sto šestnáct nedokázal ovšem úspěšně čelit vojskům Třetího ukrajinského frontu.“

„Máte fenomenální paměť,“ poznamenal „Martin.

„Vůbec ne,“ mávl rukou starý pán. „Kdybyste se zabýval Jantarovou komnatou jen zpola tak dlouho a zpola tak usilovně jako já, pamatoval byste si vzhledem k pružnějším schopnostem vašeho věku neskonale víc.“

Anděl zdvořilou úklonou poděkoval za lichotku a mimovolně si prohrábl trochu prošeďivělé vlasy. Doktor Salz pokračoval:

„Bedny s Jantarovou komnatou prodělaly složitou a dlouhou cestu z Puškina do Lipska. Tam se jich na čas, dokud neutichla ostuda s rozprášeným Chrtem a kolem pana generála, starajícího se víc o naloupené předměty než o své vojáky, ujalo Muzeum jantaru. Správcem byl doktor Alfred Rode. Když se pak německé obranné linie na jaře pětáctýřicátého roku beznadějně hroutily, nařídil von Schwerin, aby převezli sbírky do sklepů jeho rodinného zámku Wildenhofu v Královci. Ocitly se tam i bedny s rozebranou Jantarovou komnatou, které nechal von Schwerin dopravit skoro přes celé Německo. Tentokráte to udělal sám, bez pomoci Goringova Praporu zvláštního poslán. Pátého dubna se tedy sedmadvacet beden s jantarovými deskami ocitlo na zámku Wildenhof. To víme určitě. Avšak již osmého dubna, kdy Rudá armáda dobyla město, byly bedny pryč! Zajímavé, že?

Po válce se generál von Schwerin objevil v Bonnu, a to ne právě v podřízené funkci. Stal se ředitelem Ústavu pro vojenský historický výzkum, ve skutečnosti jádra příštího západoněmeckého ministerstva obrany.

Doktor Rode jistě znal odpověď na otázku, kde přesně byly uloženy mezi pátým až osmým dubnem bedny s Jantarovou komnatou, a zdá se, že byl ochoten sdělit to sovětským úřadům. Člověk, zabývající se celý život uměním, nemohl přece souhlasit s nějakým darebáctvím! Ukrást, vydírat, zavraždit – nu řekněme! Ale způsobit zkázu nenahraditelného kulturního pokladu! Ne, to by jistě

Rode nedokázal. Setkal jsem se po válce s restaurátorem Karlem Seibrem, jemuž Hitler svěřil nepředstavitelnou, ano, pánové, nepředstavitelnou sbírku všeho, co evropské výtvarné umění za dlouhá staletí zrodilo. Michelangelo, Rembrandt, Rubens – všichni byli zastoupeni svými díly v oné prapodivné galérii v chodbách starých solných dolů rakouského Altausi.

Na samém sklonku války poslal Hitler Seibrovi osobní rozkaz: Všechna díla zničit! Žádné umělecké dílo, které patří mně, se nesmí dostat do rukou nepřítel! Hitlera ovšem ani ve snu nenapadlo, že by oddaný nacist Seibr rozkaz nesplnil. A vidíte, přece se to stalo. Nemohl! Dokonce se spojil s rakouskými partyzány, kteří mu pomáhali sřížít pečlivě zamaskované vchody až do příchodu amerických vojsk.

A to byl, prosím, věrný Hitlerův nohsled! Restaurátor jeho osobních sbírek. Tím spíše nevěřím, že by doktor Rode zničil Jantarovou komnatu. Pravda, mám zjištěno, že se ustavičně bál von Schwerinových agentů. A právem. Patnáctého prosince roku pětáctýřicátého, půl roku po skončení války, byli Rode a jeho manželka doma zavražděni. A co dál? Německý lékař, který zjistil příčinu smrti, druhého dne beze stopy zmizel. A co je vůbec nejpodivnější? Pánové, nikdo nezná místo, kde jsou manželé Rodovi pochováni. Jejich hroby neexistují! Chybí zápis o pohřbu. Existuje jen syn Alfreda Roda, Wolfgang Rode, který žije v Kolíně nad Rýnem. Po deseti letech předal novinářům toto prohlášení: Mému otci bylo jasné, že Jantarová komnata bude jednou navracena svému pravému majiteli. Otec mi při své poslední návštěvě v Královci řekl, že se nebojí Rusů, protože má čisté svědomí, a že jim hodlá poskytnout cenné informace o pokladech vyvezených z Ruska. Předpokládám, že Jantarová komnata je v tajných podzemních prostorách paláce.“ Z Martinovy tváře zmizel náznak úsměvu. „Výborně, pane doktore! A jsme u tajných chodeb a propadlišť. Přihořívá.“ Doktor Salz káravě zakašlal. „Citoval jsem vám výňatek z Wolfgangova interviewu. Ale o osudu Jantarové komnaty jistě ví i doktor Wilhelm Herte, bývalý ředitel Pruského historického muzea. Něco musí vědět i generál Bernhardt Lasch, který se s celou královeckou posádkou vzdal desátého dubna Rudé armádě. Dozvěděl

jsem se, že ho v sovětském zajetí přesvědčoval sám polní maršál Paulus, aby úřadům řekl, kam se ukradené sbírky poděly.“

„Já tomu pořád ještě nerozumím,“ ozval jsem S3 trochu zoufale. „Mám se snad dát do kopání v podzemí nějakého řádového hradu?“

„Myslíte, že se o to už dávno nepostarali sovětští ženisté?“ poznamenal Martin. „Pochybuji.“ „Jistě,“ přikývl doktor Salz. „O to také vůbec nejde. Wolfgangovo prohlášení o úkrytu mnoha desítek beden v tajných hradních kryptách je buď omylem, nebo přímo pokusem o zahlazení pravých stop. Můžete si vybrat. Ale ještě okamžik trpělivosti, pánové, opravdu se už dostávám k samotnému jádru příběhu.“

Po mnohaleté práci se mi podařilo určit celou řadu uloupených uměleckých předmětů, které se těsně před samým koncem války ocitli na Wildenhofu. Znáám je sice nazpaměť, ale pro jistotu...“ Doktor Salz se chvíli štrachal po kapsách. Konečně našel zmuchlaný papírek.

„Tady to je... Především Jantarová komnata, vybudovaná architektem Bartolommeem Rasteim. Dále Bismarckova podobizna od Franze Lehnbacha. Rembrandtova Hrozící bouře z majetku muzea Czartoryjských. Zima v městečku od Gierymského. Podobizna Melanchtona od Lukáše Cranacha mladšího. A tak dále a tak dále. Waldmüller, Pettenkofen, Rudolf von Alt, Johann Grund, Spitzweg – to jsou takové ty sladké selanky –, z Italů Lorenzo Lotto a Bernardo Belotto z jeho drážďanského období. A ovšem Bruegel, selský Bruegel! Nejcenějšími patrně budou Tintorettův Válečník s pážaty a Leonarda da Vinciho Jezdecká bitva. Myslím, že to je všechno, ovšem mimo sochy a gobelíny. Říká vám to něco, pánové?“

„Ne,“ odpověděl Martin stručně.

„Hodně peněz, že ano?“ snažil jsem se obohatit diskusi.

Doktor Salz pokrčil rameny.

„To nelze odhadnout. Milióny, desítky miliónů. Franků, dolarů, liber, jak chcete. Ale tak jsem to nemyslel, důležitější je zcela něco jiného. Odborník, kterému prošly rukama stovky a tisíce obrazů, který poznal nejméně stejný počet sběratelů a překupníků, si povšimne něčeho zvláštního. Vkus. Osobitého, to připouštím. Obrazy vybíral jen jeden člověk, a to podle námětů, nikoliv podle

umělecké hodnoty. Spitzweg vedle Rembrandta, to je přece strašný rozdíl!“

„Myslíte generála von Schwerina?“ řekl Martin. „To by vypadalo na generálský vkus. Něco vybere podle zvučných jmen, zbytek dodá podle toho, co se mu opravdu líbí.“

„Naprosto ne! Obrazy, které jsem právě vyjmenoval, se v Královci sešly téměř z celé Evropy teprve na jaře pětáctýřicátého roku. A tehdy von Schwerin neměl už nejmenší možnost rozhojňovat svou kořist. Zámek Wildenhof byl vybrán jako přechodný úkryt uměleckých děl hlavně proto, že tu byla neskladná Jantarová komnata. Dílo přesně vyhovující právě tomu osobitému vkusu člověka, který měl ještě dost moci a síly, aby v rozkládající se německé říši zorganizoval a zabezpečil rozsáhlé civilní transporty. Navzdory nedostatku motorových vozidel a benzínu. A kdo to byl?“

„Člověk, který měl dost dlouhé prsty,“ poznamenal Martin. „Tak dlouhé, že po válce mohl beztrestně připravit a uskutečnit zavraždění doktora Roda a jeho manželky, o zmizení lékaře ani nemluvě.“

„Ano. I to k tomu patří. Jméno toho člověka bohužel neznám. Ale myslím, že bychom museli hledat někde hodně vysoko mezi bývalými mocipány Hitlerovy říše. Zato vím o něčem jiném, vlastně jen o článku celého řetězu, a vy ho jistě znáte také. Proto jsem k vám přišel. Tím článkem je Siegfried Ritter.“

Podívali jsme se na sebe s Martinem, jako bychom byli domluveni. A potřásli jsme zároveň hlavou. To jméno jsme jaktěživ neslyšeli.

„Ale ano! Pánové na pražské městské správě Veřejné bezpečnosti, víte, v tom domě v Konviktské ulici, mě upozornili, že dotyčnou osobu asi znáte spíše pod žertovným přízviskem... Počkejte – Satanáš? Ne! Belzebub!“

Málem jsem spadl ze židle. Belzebub. Hlavní osoba Případu čerta číslo čtyři. Muž, který si před časem a neznámo odkud přišel pro výkresy, vzorky kovu a několik fotografií, ukrytých ve váze paní Kantorové. Belzebub, který byl pro tyhle věci ochoten zamordovat nejen mě, ale i paní Kantorovou a skoro na smrt nemocného pana Malinu. Belzebub, který měl patrně na svědomí i pana Kalouse... Belzebub, o němž jsem kdysi napsal knížku!

„Pak ale opravdu nechápu, proč jste se obrátil na nás, pane doktore. Když je Belzebub, chci říci Siegfried Ritter, zajištěn a jistě odsouzen k dlouholetému vězení. Odmítl snad vypovídat?“

Doktor Salz si pozorně prohlížel konečky svých trochu třaslavých prstů.

„Nemůže vypovídat. Několik týdnů po zatčení zemřel. Rakovina. Byl prý těžce nemocen už řadu let. Jistě to věděl, a právě proto jako fanatický nacista chtěl ještě něco velkého vykonat.“

„Proboha, dvacet let po válce? Proč?“ ne zdržel jsem se. „To přece nemohl mít z vlastní hlavy!“

„Právě proto jsem přišel za vámi. Pro koho pracoval Ritter? Kdo uloupil Jantarovou komnatu a desítky dalších uměleckých děl? Pánové na VB říkali, že se Ritter dvacet let skrýval. Tam, kde je také Jantarová komnata, pánové. A to je všechno.“

Nebylo toho málo, ale také ne moc. Doktor Salz se za chvíli rozloučil a odešel.

Martin mlčky seděl, díval se z okna do tmy a bubnoval prsty na desku psacího stolu. Rybičky se nudily v akváriích a marně čekaly na pravidelné krmení.

„Dnes už toho máme oba dost, vážený a milý příteli,“ řekl nakonec. „Co se dvacet let vleče, většinou dávno uteklo. Nebo naopak podle lidových pořekadel, která shromažďují pravý poklad omylů a nesmyslů, ještě dlouho neuteče. Pro dnešek to rozpustíme, napíšu vám.“

A tak jsem zase pěkně odjel do Prahy.

Obsidiánová destička

Za týden, ovšem ne přesně, protože v neděli se pošta neroznáší a v sobotu jako obzvláštní vymoženost taky ne, došel od Martina Anděla dopis. V pořádné, náramně pečlivě zapečetěné obálce ze silného papíru.

Váženosti, psal Martin, dostal jsem od doktora Salze přiloženou zprávu a dokumenty. Všechno Vám posílám. Podívejte se na to a zkuste, navzdory špatným návykům svého povolání, trochu přemýšlet. Všechno zatím zamkněte v sobě a ve skříni. Anděl.

Mávl jsem rukou nad obvyklou dávkou Martinovy prostorořekosti a nedočkavě jsem vyndal několik papírů a fotografií. Ty mi padly do oka nejdříve.

Na první z nich byla kopie jakési listiny, zřejmě dosti staré, psané kaligrafickým, gotickým písmem tak dokonale, že se rukopis k nerozeznání podobal vysázenému textu. Dokument byl ve staré angličtině, jak jsem zjistil z pracně rozluštěného začátku Thys relike ys a ryghte... Druhý snímek se podobal prvnímu jako vejce vejci. Chvilku jsem je oba považoval za shodné a teprve jiná iniciála, zřejmě také z pera nebo štětce téhož písaře, mě upozornila na rozdíl. Dokument byl pro změnu latinský, totiž pseudolatinický, sesmolený onou středověkou latinou, pokaženou věčným klášterním omíláním. Náhodou tomu rozumím. Náš latinář, pan profesor Auredník, byl totiž náramně přísný pán. Ostatně není třeba být právě klasickým filologem, aby člověk poznal, že s tvary Ista religia cit valde misticu je nejen něco, ale skoro vůbec všechno v nepořádku.

Třetí snímek byl sice zajímavější, ale zato nesrozumitelný. Zobrazoval jakousi kamennou nebo keramickou destičku, podobnou babylónským hliněným tabulkám. Viděl jsem je kdysi v Pergamském muzeu v Berlíně a v záchvatu turistické touhy po suvenýrech jsem si dokonce koupil sádrový odlitek. Byla popsána, lépe řečeno, pokreslena zvláštními znaky, jemným systémem vlasových čar a kliček, seřazených zhruba do řádek kolmých na delší stranu destičky. V horní části byla jakási kresba v kruhu s trojúhelníky po obvodu. Tabulka byla zřejmě kdysi přerážena na dva díly a nepříliš přesně

slepena, takže vrypů se trochu nekryly.

Poslední přílohu dopisu tvořila opět fotografie téže tabulky, detailní, tentokrát jen jejího rubu. I zde byla zřetelná puklina, poněkud líp zakrytá restaurátorskou prací. Kruhů a čar bylo na rubu méně, jen jedna jediná kolmá řádka: Celou plochu destičky zaujímala podivná kresba, která mi ani navzdory trpělivému otáčení snímku na všechny strany neprozradila, co má vlastně být nahoře a co dole.

Znovu jsem se vrátil k předposlední fotografii. Písmo, bylo-li to ovšem písmo, působilo svou starobylostí až děsivě. Bojím se, že se před čtenářem objevím v poněkud trapné roli snílka a fantasy, ale proti jemným, skoro vlasovým vrypům na destičce opravdu vypadají klínopisné znaky Babyloňanů i egyptské hieroglyfy jako supermoderní typografie časopisu 100 + 1. Vyvolávaly pocit, že Země byla ještě velmi mladá a velmi pustá, když kdosi kdesi a čímsi tyto značky ryl.

Konečně jsem se dal do čtení Salzova dopisu.

Po obvyklých zdvořilostních frázích a nesčetných omluvách sděloval, že se rozhodl seznámit nás s příloženými materiály vzhledem k jejich možné souvislosti s případem Jantarové komnaty a ostatních ukradených uměleckých děl. A tím ovšem i se Siegfriedem Ritterem, vulgo Belzebubem.

Destička je prý z obsidiánu. Po válce ji našli ve sklepích von Schwerinova zámku Vadenhofu, ležela v pancéřové schránce, zapomenuté zřejmě ve zmatku překotné evakuace. Trezor obsahoval celou řadu přísně a ještě přísněji tajných spisů a listin, jež vesměs zabavilo sovětské velitelství. Zvláštní, uzamčená ocelová krabice obsahovala jak tuto obsidiánovou tabulku, tak i dva pergameny, téměř zničené vlhkostí a ohněm. Navíc v ní byly dokonalé fotokopie, pořízené zřejmě pomocí infračervených paprsků nebo nějaké jiné fotografické techniky. Kvalita fotokopií totiž přímo nebetyčně převyšovala čitelnost pergamenů, i když nebylo pochyb, že fotografie jsou jen jejich reprodukcí. Když sověští odborníci s náležitou opatrností schránku otevřeli, objevili v ní mimo jmenované věci i písemný rozkaz s hlavičkou Hlavního štábu německého námořnictva. Podepsal ho velkoadmirál Dönitz, Hitlerův nástupce v posledních hodinách války a vrchní velitel válečného námořnictva. Nařizoval

bezpečné převezení obsahu schránky do Bobří hráze. Rozkaz, ostatně velmi stručný, nesl otisk razítka GRS, čili Geheime Reichsache – říšské tajemství, a dokonce i razítko Nejprísněji střežené říšské tajemství zvláštní důležitosti. Datum: 1. května 1945. Tedy několik dní před koncem války.

Doktor Salz pak s mnohými a naprosto zbytečnými omluvami přiložil pečlivý opis latinského textu, upravený v duchu klasické latiny, a jeho český překlad, který je zároveň překladem anglického pergamenu. Latinský i anglický text jsou totiž až na malé a nevýznamné detaily shodné.

Latinský text:

Ista reliquia est valde mysticum et myrificium opus, quod majores mei ex Armorica, scilicet Britannia Minore, secum convehebant, et quidam sanctus clericus semper patri meo in manu ferebat quod penitus illud destrueret, affirmans quod esset ab ipso Sathana conflatum prestigiosa et diabolica orte, quare pater meus cenfregid illud in duas partes, quas quidam ego Johannes de Vinceto salvas servavi et adaptaui sicut apparet die Lunę proximo post festum beate Marie Virginis anni gratie MCCCCXLV.

Díky již zmíněné přísnosti pana profesora Auředníka jsem pochopil trochu škobrtavý latinský text i bez pomoci slovníku. Překlad zní:

Tato památka je velmi tajemné a podivuhodné dílo, které moji předkové před časem přinesli z Armoriky, to jest z Malé Británie, a jistý svatý kněz stále mému otci připomínal, aby ji úplně zničil, tvrdě, že je utvořena od samého Satana způsobem kouzelným a d'ábelským, pročez ji můj otec vzal a rozbil vedví, ale já, John de Vincey, zachoval jsem části neporušené a připevnil je k sobě, jak je viděti, v pondělí po svátku Panny Marie léta spásy 1445.

Závěrem dopisu vysvětluje doktor Salz, že sovětské úřady považovaly obsidiánovou destičku za jednu z ukradených památek. Předaly ji s pergameny komisi vědců a umělců, shromažďujících po kapitulaci Německa rozptýlené kulturní poklady, aby je mohli vrátit původním majitelům. Zároveň s destičkou byl komisi odevzdán i opis Dönitzova rozkazu, v němž sověštští zpravodajští důstojníci viděli jen doklad historické hodnoty předmětu, nic víc.

Jinak starý pán prosí za prominutí, že nás obtěžuje, fotografie nemusíme vracet, jde o duplikáty, srdečně zdraví, podpis.

Pro jistotu jsem ještě jednou prohlédl obálku proti světlu, jestli snad Anděl přece jen něco nepřipojil k obecné výzvě, abych zaměstnal

své mozkové závity a zbytečně o věci nemluvil. To se mi v Případě čerta číslo čtyři málem nevyplatilo. Byl jsem dostatečně poučen, a tak jsem se rozhodl opravdu mlčet.

Sherlock Holmes by si patrně v podobné situaci zapálil dýmku. Jeho méně ctihodný kolega Tom Shark, hrdina oblíbených šestákových detektivek našich otců, by asi dal přednost vonné cigaretě značky Al Cam. Já jsem raději vytáhl třetí díl naučného slovníku a nalistoval heslo OBSIDIÁN. V paměti se mi nějak matně pojilo s Inky, Aztéky a vůbec s Jižní a Střední Amerikou. Dočetl jsem se:

OBSIDIÁN (lat.), přírodní sopečné sklo, vzniklé rychlým ztuhnutím magmatu na zemském povrchu. Má tmavou barvu, proměnlivé chemické složení, odpovídá kyselým vyvřelinám. U nás je např. ve Východoslovenském kraji.

A dost. Následovalo heslo OBSTIPACE čili zácpa. O Jižní Americe ani muk, naštěstí. Jinak bychom asi způsobili další upřímné a hluboké hoře zastáncům prvenství Kryštofa Kolumba, protože jak by se mohl z Ameriky dostat kus kamene do Evropy ještě před rokem 1445? John de Vincey si tedy opatřil destičku z Východoslovenského kraje, ach jo...

Amerika, Amerika – co mě to vlastně napadlo? Samozřejmě, to divné slovo v obou pergamenech. Armorika! Nejde snad o omyl v přepisu? Ne. Obě reprodukce ukazovaly docela jasně a zřetelně slovo Armorika. Snad „Země zbraní?“ Latinský kořen slova arma, zbraně, by tomu mohl nasvědčovat.

Vzhůru do naučného slovníku! ARMINIÁNI, ARMINIUS, ARMITAGE, ARMSTRONG... Samá voda. Dokonce ani o „Malé Británii“ páni akademici z redakce slovníku nic nevěděli.

Rozluštit původ a smysl kruhů a čar jsem se raději nepokoušel. Věděl jsem totiž docela jistě, že žádné podobné písmo není známo. Zajímám se tak trochu o vývoj písma a jeho výtvarné možnosti,

dokonce jsem se zúčastnil sestavování libreta výstavy Písmo a umění, pořádané kdysi na podnět organizace UNESCO. Tohle písmo by mezi odborníky způsobilo úplnou senzaci. Pokud to ovšem vůbec písmo je.

Tak tedy dál. Proč měla být tabulka dopravena, dokonce na strašlivě přísný a tajný rozkaz samotného velkoadmirála Dönitze do nějaké Bobří hráze? Proč jí Dönitz přikládal takovou cenu v době, kdy se kolem něho všechno hroutilo a kdy měl jistě jiných starostí až po krk? Co to je Bobří hráz? A má tohle všechno vůbec nějakou souvislost s Jantarovou komnatou? A s Belzebubem – Ritterem?

Rozbolela mě z toho hlava. Rozhodl jsem se, že odložím další uvažování o Jantarové komnatě až na příští neděli. Ve společnosti Martina Anděla.

Příliš mnoho otazníků

„Armorika? Malá Británie?“ pokýval hlavou Anděl, když jsme se opět setkali v uklidňujícím prostředí jeho knihovny. „Tak to vás tedy, ubohý příteli a příznivce, trápilo? S Armorikou si taky nevím rady, zato o Malé Británii náhodou něco vím.“

„Mít vaši knihovnu a nejen pouhý příruční naučný slovník, věděl bych to asi taky. Nevytahujte se,“ poznamenal jsem zatrpkle.

„Kdepak naučné slovníky, milý redaktore! V tomto případě stačilo s průměrnou čtenářskou pozorností sledovat světové dění. Schválně to někdy zkuste, je to ohromně zajímavé. Obzvláště pro redaktory...“

„Koukejte, Martine..,“ začal jsem nakvašeně, ale Anděl, věren svému jménu, s nebeským klidem pokračoval.

„Pokud si pamatuji, mám lto někde tady, – moment,“ hrabal se ve výstřižcích, pečlivě srovnaných do objemných desek.

„Ano, zde. Dnes třicátého listopadu tisíc devět set šedesát šest zavládl nad Bridgetownem, hlavním městem Barbadosu, třibarevný prapor s trojzubcem, aby zvěstoval zrození nového nezávislého státu... Moc vytríbeným a originálním slohem autor zrovna nevyniká, ale dál to už bude zajímavější. Rozpadne se Britské impérium, napsal ve třicátých letech Raymond Savage, opěvateľ koloniálních výbojů Velké Británie, zůstane poslední državou, která zachová věrnost Anglii, Barbados, Malá Británie, jejíž obyvatelstvo, černošské i bělošské, vycedí poslední kapku krve na obranu velkého impéria! Proroctví se nesplnilo, ale kvůli té Malé Británii můžete klidně spát. Aspoň něco.“

„To jste si našel k dokumentům doktora Salze?“

„Dovolil jsem si být tak chorobně pilný, prosím. A k tomu mám dokonce všechny dostupné údaje o Barbadosu. Britové mu vládli celkem tři sta třicet devět let, od roku šestnáct set dvacet sedm, kdy se tu vylodili první britští osadníci. Jak praví kronikář, udiveně stanuli, vidouce tak příjemné podnebí, úrodnou půdu a hojnost ryb. Málem jako praotec Čech na Řípu, že?“

„Máme tedy vlastně adresu, na které najdeme Jantarovou